

Žádostí ze dne 26. dubna 1922 domáhalo se nemanželské dítě na otci placení výživného za dobu od 15. března 1921. Oba nižší soudy návrhu vyhověly, Nejvyšší soud ho zamítl, pokud se domáhal výživného za dobu od 15. března 1921 do 25. dubna 1922 a uvedl v tomto směru

v d ů v o d e c h :

Právem vytýká stěžovatel, že nesporný soudce směl rozhodovati jen o vyživovacích nárocích do budoucnosti, nikoli však o případném nároku třetí osoby, žádati po nemanželském otci podle § 1042 obč. zák. náhradu za výživu, kterou tento opomenul sám opatřiti. Žádost o stanovení výživného byla podána dne 26. dubna 1922, dítě živil od narození jeho až do tohoto dne někdo jiný, jemužto jest zůstaveno domáhati se náhrady od otce, činil-li tak v úmyslu otce zavázati. Nárok na náhradu výživného vznesený dítkem za tuto dobu bylo proto zamítnouti. Pokud však jde o dobu od 26. dubna 1922 dále plynoucí, jest dovolací rekurs otcův vznesený proti výši výživného bezdůvodný a nebylo mu proto vyhověno.

Čís. 1807.

Spor o rozluku manželství cizozemců, již se zdržují v tuzemsku, lze provést u zdejších soudů a dle zdejších předpisů, bylo-li manželství uzavřeno v tuzemsku.

Dvorský dekret ze dne 15. července 1796 (23. října 1801 čís. 542 sb. z. s.) nepozbyl dosud platnosti.

(Rozh. ze dne 5. září 1922, R I 788/22.)

Žalováno bylo manželkou o rozluku manželství, které uzavřeno bylo ve formě občanského sňatku dne 7. února 1917 u okresní politické správy na Král. Vinohradech mezi žalovaným, který v té době byl a posud je uherským státním příslušníkem a mezi žalobkyní, která před sňatkem byla zdejší státní příslušnicí, provdáním se však nabyla rovněž uherského státního příslušenství a bydlí posud na Král. Vinohradech, kdežto žalovaný v době podání žaloby nezvěstný, zdržuje se prý nyní v Aradu v Rumunsku. Příslušnost zdejšího soudu opírala žalobkyně o § 20 čís. 3 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n. Opatrovník žalovaného vznesl námitku nepřislušnosti soudu a navrhl, aby z tohoto důvodu byla žaloba zamítnuta (odmítnuta), kterémužto návrhu soud své stoličce vyhověl. D ů v o d y: Důvod příslušnosti, jehož se žalobkyně dovolává (§ 20 zák. rozl.) jest zde vyloučen, neboť ustanovení to se vztahuje výhradně toliko na žádosti o rozluku manželství, nikoli na žaloby. Soud však přes to pokládá nutným hleděti ke skutkovým okolnostem, žalobkyní tvrzeným, pokud jsou pro posouzení příslušnosti rozhodny. i se stanoviska zákonných předpisů, jichž se žalobkyně nedovolávala, avšak i s tohoto hlediska shledává námitku nepřislušnosti důvodnou. Okolnost, že žalobkyně příslušela před svým provdáním se na Král. Vinohrady, byla by rozhodna toliko, kdyby šlo o spor o neplatnost manželství. O takový spor zde nejde, nýbrž o spor o rozluku manželství, opírající se o důvody, vzniknuvší za trvání manželství, tedy v době, kdy obě strany byly

příslušníky maďarskými a jde tu tedy o spor mezi dvěma cizozemci — maďarskými státními příslušníky, jejichž posledním společným bydlištěm byly sice Král. Vinohrady, kteří však své řádné bydliště dle tvrzení žalobkyně se zřetelem k § 70 j. n. mají v cizině (v Aradu — Rumunsku). Za tohoto stavu věci mohla by žalobkyně jako cizinka dovolávat se pomoci zdejšího soudu toliko, kdyby prokázala, že zde jest vůči státu maďarskému reciprocita ve smyslu § 33 obč. zák. Žalobkyně v tomto směru ničeho neosvědčila, naproti tomu má soud na základě nařízení ministerstva spravedlnosti ze dne 8. března 1896, čís. 4229, čís. 9 věstníku min. sprav. bod čís. 8 zjištěno, že dle maďarského manželského zákona mohou maďarské soudy v manželských sporech cizinců toliko tehdy projednávat, mají-li jejich rozsudky platnost v onom státu, jehož občany manželé jsou. Avšak dle našeho zákonodárství dle §§ 79 a 81 čís. 3 ex. ř. jest zcela vyloučeno, že by rozsudky maďarských soudů, vyslovující rozlučku manželství československých státních příslušníků mohly býti v republice Československé uznány a nabýti platnosti, důsledkem čehož tedy není dovoleno soudům maďarským, aby jednaly o žalobách rozlukových ve sporech, vzniklých mezi československými státními příslušníky. Poněvadž tedy maďarské soudy při takovýchto žalobách jinak nakládají s našimi příslušníky než se svými, není zde v Maďarsku formální vzájemnosti, jakou předpokládá § 33 obč. zák. S tím souvisí dále, že dle bodu čís. 7 citovaného ministerského nařízení v Maďarsku uznává se v manželských sporech maďarských státních občanů jedině platnost rozsudků maďarských soudů. Poněvadž také nebyla mezi Maďarskem a republikou Československou uzavřena nijaká úmluva, nelze ani použití čl. IX. úvodního zákona k j. n., takže zde není věcné příslušnosti československých soudů pro tento spor a nelze také použití § 76 j. n., který se zabývá výhradně otázkou místní příslušnosti, poněvadž předpokladem pro jeho použití jest zjištění příslušnosti věcné. **R e k u r s n í s o u d** zrušil napadené usnesení a nařídil prvému soudu, by ve věci dále jednal. **D ů v o d y:** Otázkou jest, zda ku projednávání této rozepře soud tuzemský vůbec jest příslušným. K otázce té dlužno přisvědčiti, neboť ustanovení zákona rozlukového ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n., zejména § 13, nejsou obmezena jen na tuzemce, poněvadž nikde v obsahu zákona toho není zmínky o tom, že by se předpisy ty vztahovaly jen na příslušníky republiky Československé a předpis § 33 obč. zák. výslovně stanoví, že cizozemci jsou účastni těchto práv a povinností jako příslušníci tohoto státu ve všech případech, kde výslovně stanoveno není, že podmínkou pro požívání těchto práv jest státní občanství ve zdejší republice. Jest tedy manželům cizozemcům dána možnost žalovati v tomto státě o rozlučku manželství, ovšem pod podmínkou, že měli zde společné poslední bydliště (§ 76 j. n., který platí stejně pro tuzemce jako pro cizozemce). Této podmínce jest vyhověno, když manželé až do září 1919, kdy žalovaný žalobkyni opustil, měli poslední společné bydliště na Král. Vinohradech. Také věcná příslušnost dovolaného soudu je dle § 50, čís. 2 j. n. odůvodněna. Dále nelze přehlížeti, že manželství bylo uzavřeno v tomto státě a že rozlučka jeho, již se žalobkyně domáhá, má jeviti právní účinky rovněž v tomto státě. Okolnost v napadeném usnesení uvedená, že jest vyloučeno, že by rozsudky soudů uherských, vyslovující rozlučku manželství československých státních příslušníků, mohly býti zde

uznány a nabýti platnosti, jest bez významu, poněvadž netýká se příslušnosti, nýbrž vykonatelnosti a nemůže žalobkyni, když mohla zde uzavřítí platné manželství s uherským státním příslušníkem, odňata býti možnost manželství z důvodů, zákony tohoto státu přípustných, zase rozloučiti. Vždyť smlouva manželská líší se podstatně od čistě obligačních smluv a to pro jisté momenty, které posuzovati dlužno s hlediska veřejnoprávního, a nespočívá právní důvod žádání, směřujícího k rozloučení manželství, v právním jednání uzavření manželství, spíše v takových skutečnostech, jimž zákon přičítá tak hluboce jdoucí působení na poměr manželský, že uznává další trvání jeho za nevyhovující více podstatě a účelům tohoto státního zřízení a tudíž jeho rozloučení za nutné pokud se týče přípustné. Udržovati manžele v poutech takového manželství jevílo by se nedovoleným a vyžaduje toho již povaha práva rozlukového jakožto *jus cogens*, aby práva tuzemského bylo vždy použito, jevílo-li by se k docílení rozluky příznivějším práva cizozemského. Dlužno tudíž již s tohoto hlediska posuzovati otázku rozlučitelnosti manželství, o něž jde, dle práva tuzemského, kde, jak již řečeno, rozlučka jeho právní účinky jevíti má. Ostatně již v dvor. dekretu ze dne 15. července 1796, který dvor. dekretem ze dne 23. října 1801, čís. 542 sb. z. s. znovu byl publikován, bylo v příčině sporů o rozlučku manželství cizozemců, zde se zdržujících vysloveno, že v případě, že jeden z obou manželů cizozemců zde se usadil nebo trvalé bydliště má, žaloby manželské jen dle zákonů té země, kde manželství uzavřeno bylo, posuzovány býti mají. Že by pak občanský zákon na tomto ustanovení nějaké věcné změny byl předsevzal, nelze vzhledem ku znění § 37 obč. zák. tvrditi. Článkem 1. a 2. II. konvence Haagské ze dne 12. června 1902 prohlášena byla sice rozlučka manželství cizozemců jen tehdy za přípustnou, byla-li by přípustnou i dle práva jich domácího státu. Konvence ta nebyla však bývalou vládou rakousko-uherskou legislativně schválena, nestala se tudíž závaznou a nedošla ani nyní schválení vlády republiky Československé.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací rekurs není odůvodněn. Nejvyšší soud sdílí názor druhé stolice, že námitka nepřislušnosti soudu není odůvodněna a poukazuje stěžovatele na důvody napadeného usnesení, jež jsou v podstatě správné a nebyly vyvráceny dovolacím rekuresem. K jeho vývodům se podotýká, že dvorní dekreta, rekursním soudem uvedené, neobsahují pozitivního ustanovení o příslušnosti, nýbrž zásadu mezinárodního práva soukromého, která nebyla zrušena ani druhou větou § 33 obč. zák., ani jurisdikční normou.

Čís. 1808.

Prohlásil-li rozsudí výslovně nebo mlčky, že převzatých povinností plnění nebude, a podala-li následkem toho jedna ze stran návrh na zrušení smlouvy o rozsudím, nemůže druhá strana žádati za ustanovení nového rozsudího.

(Rozh. ze dne 5. září 1922, R I 802/22.)